

:: SALUT PÚBLICA :: INTERESSOS POPULARS :: ARTS Y LLETRES ::

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Ronda de l' Universitat, 96. BARCELONA

COSAS DE LA QUINZENA

À Sevilla tenen fama de saber obsequiar als forasters; això, unit à la esplendides ab que celebren desde antich las tristesas de la Setmana Santa y las festas de Pasqua, fa que en aquesta temporada se trobi anyalment concorreguda d' un modo extraordinari la populosa ciutat de de la sal y de la gracia.

Desgraciadament en aquest any, y quasi à la vigilia de la primera part de las duas en que 's divideix lo programa, al Guadalquivir l' hi ha passat pe 'l cap lo capritxo d' aygualir las tradicionals ceremonias, y creixent creixent minut per minut las ha donadas en fer l' home posant en consternació y espant à 'ls que habitan aquell privilegiat tros de terra que sens dupte es lo paradís de Espanya...

Los desastres ocasionats son inmensos é irreparables; esglaya lo pensar no més en las terribles desgracias que 'l telégrafo nos ha anat comunicant ab la seva fredor estòica. Mes la impassibilitat del telégrafo no arribava de tros à la de 'ls que, tenint en sas mans los medis pera prestar sino remey eficás consoladora ajuda y venint obligats à ferho en virtut dels seus càrrechs, s' están tranquilament y à xupluch en sos palaus rebent noticias y més noticias, esperant à veure com acabarà aquest desfet, y ja tenint mitj arronsadas las espatllas pera pronunciar, un cop siga terminada la tragedia, la sublime frase que 'l fatalisme posa en boca dels musulmans: — ¡Estava escrit!

No en va 'ns dominaren set centurias, perque en nostra sanch s' infiltrés la seva, y no en va tampoch nos en han dominat catorze 'ls freres, perque d' ells, per idéntichs motius que 'ls dels àrabs, aprenguessim à conformarnos respecte à las tribulacions del pròxim, prenentho tot à la bona voluntat de Deu, ó tot lo més fent com lo senyor arcabisbe de Sevilla, que 's ficà en son palau y, per gran mida contra la creixent del Guadalquivir, manà que en totas las iglesias de la diòcessis se fessin nou dias seguits de pregarias!

Es la veritat; uns y altres, moros y freres, han sigut los amos y senyors de nostra patria, per ells terra de conquesta, que l' han sapiguda explotar, los últims particularment, en profit propi ab tanta perfecció, que 's dispensaren de cumplir ab lo divinal precepte de «Guanyarás lo pa ab lo suhor del teu rostre,» aplicantlo en segona persona y per regla general sense cap excepció, no en só de rebeldia contra 'l Sér suprem ni esmenantli la plana, sino adicionant lo precepte, completantlo ab aquestas solas paraulas: «perque se 'l nienjin los freres.»

¡Y se n' han menjat!... que no te fi ni compte... Per fortuna sembla y es de presumir que no s' hi malmeterán gayres dents menjantne més, puig encara que aquí siguém com aquella especie de advocats à 'ls que van à

parar totas las causas perdudas, res no valen las sutilezas devant d' un tribunal que coneix los coixos assentats, y avuy la cria de llana, ab los vents libre cambistas que corren, lluny de ser fomentada, està en visible decadencia, y sobre tot lo bon sentit va infiltrantse de tal manera, que ningú es partidari de escanyolirse treballant perque hi hagi qui se n' aprofiti y posi barbelleras, panxa, galts de pa de pessich y clatell ab esglahons y replans. A n' aquest criteri just y certer deu ser deguda aquella sublime frase qu' es un compendi de filosofia práctica: «Los ganduls à poblar colonias.»

Cap estranyesa donchs, donada la influencia del turbant y del hàbit, ha de causar que deixessin aufergar als sevillans, miranths desde la barrera, los que 'l seu deber los crida al rotllo, y ménos encara que 'ls periòdichs nos amohinessin, fins poch moments avans de creixe amensador lo Guadalquivir, omplint espay que 'l podian destinar à cosas més útils y que à més interés moguessin, fentnos saber que «don Fulano anirà à Sevilla à passar la setmana santa,» «que s' hi quedarà fins à Pasqua,» «que vol veure las firas;» «que també hi va don Sutano» y «que l' acompanyarà donya Mengana,» y que ara, per compte de adelantar la sortida y corre cap allí, com fora del cas, hi hagi contra-ordre y 's despenjin ab la noticia de que «don Fulano no va à Sevilla,» «que tampoch hi va don Sutano» «ni ménos donya Mengana.»

Ben fet, sí, sí; qui tingui mals-de-cap que se 'ls passi. Si un habia d' amohinars y sofrir pe 'ls disgustos y las tribulacions dels altres, la vida fora un continuat mal-estar y sempre hauriam de tenir lo mocador als ulls per aixugarnos las llàgrimas. Això, à més de lo perjudicial que 'ns seria per la vista, que plorant se malmet molt, mullant tants de mocadors no guanyariam prou per bugadas.

No faltan alguns cors sensibles que pensan diferent, més com tot avensa, s' es trobat un inginyós medi pera tapàrloshi la boca. Ve una calamitat, bueno, deixemla fer; que vagi seguint son curs: ja està llesta, ja ha acabat la feyna... Aquí del medi; apa, obrim una suscripció en que 's reculleixin quartos per tot... S' ha de socorre als perjudicats... Aném tirant sumas; femne una de total. Tots los quartos al centro; ¿ahont han d' anar los quartos d' Espanya? Està clar, ¡à Madrid!... Cap allí tot lo diner recaudat, y la repartició..... punts suspensius. Deixemho per la setmana dels tres dijous... Mentrestant qui gemega ja ha rebut y 'l que tinga pá sech que 's fassi sopas.

Nota.—Qui vulga més informes n' hi donarán à l' alsada d' un campanar los orfens del Cantàbrich, los perjudicats en la inundació de Murcia y mil y mil d' altres màrtirs que no 's continúan pera no allargar la llista.

Rosendo ARÚS y ARDERIU

CONTRAST

Jesucrist ne predicava la vera Fraternitat, aymava la Llibertat y la Igualtat proclamava. Amant de la caritat, aborria la riquesa, ensalzava la pobresa y era tot humilitat.

Ell, sens cap contemplació, cert jorn que en lo temple entrava, los mercaders expulsava plé de santa indignació.

Als deixebles sos amichs, com à tots los fills del poble, los hi deya ab cor molt noble: «Perdonéu als enemichs.»

Y com que 'l qu' ell predicava ho cumplia de tot cor, clavet en creu y mitj mort à sos butxins perdonava.

Mes ¡ay! que los que predicen avuy la seva doctrina, sent tan bona y tan divina no la creuen ni practican.

Del modo més absolut ells la Igualtat malaheixen, Fraternitat l' aborreixen y adoran l' esclavitut.

Ells, ab instints inhumans, en nom de la religió, fan lluytar sens compassió los germans contra 'ls germans.

Ells, ab marcada insolencia, orgullosos y altaners, als poders més justiciers han negat sa obediencia.

Ab culpable hipocresia y oblidant la lley de Deu, ells n' han fet del temple seu sols un lloch de idolatria.

Y ab lo més injust anhel y usurés en molt alt grau, à cambi d' or ¡fins la clau ne donan per anà' al cel!

Francisco LLENAS

¿QUI ES L' AMO?

L' amo à tot arreu es aquell que paga; hem dit à tot arreu y això no es veritat: à Espanya l' amo es aquell que cobra.

Las provincias totas s' escarrassen treballant, se reduheixen à viure ab lo més precis, molts d' ellas passen fins fam, sols pera mantenir en mitj del luxu y de la peresa à uns quants homes politichs de Madrid. Y aquestos homes, que sense 'ls diners de las provincias serian uns perdularis, sols tenen paraulas despreciativas pera los provincians.

Ells, que cobran, son los amos de tots nosaltres, que 'ls paguem.

¿Fins quan durará això? Fins que 'ls provincians nos resoluem de una vegada à fer neteja, y diguem ab veu ferma als de Madrid lo que cada dia dihem à nostres dependents:

—Jo pago, jo mano. Siguém amos de una vegada de nosaltres mateixos.

ENTRADA Á JERUSALÈM

2 —Cert es que si tú sabias lo que prest ha de passar, nit y dia, sens parar, affigida piorarias.

ARREPENTIMENT DE LA MAGDALENA

1 —Just es que ja arrepenitida mos vicis y pecats vencia; y aixís ja, sens resistencia, desde aquest instant primer tot mon empleo ha de ser penitencia, penitencia.

ECCE - HOMO

6 Assotat de cap á peus per vosaltres faritzeus, tan gran conflicte ha passat que está tot desfigurat.

LO CARRER DE AMARGURA

7 —Teniu paciència, si be que vos sobra; prenéu, Jesús, ara esta tovalloia.

LA TRAIICIÓ DE JUDAS

3 —Aquell que jo besaré procureu lligarlo bé.

LA RESURRECCIÓ
11 SERÀ D' ETERNA MEMORIA AQUEST DISSAPTE DE GLORIA

LO CALVARI

8 —Longinos, apoch apoch sacudiuli la llansada. —Ja la tinch enarbolada: ¿es aquest lo qui ara toch?

LA SENTENCIA

4 —¡Viva nostre president que tal sentencia ha donat! —¡No! jo las mans me 'n so rentat: es ja vostre 'l delinquent.

LOS ASSOTS

5 —Femli veure las estrellas quan queixarse no 'l sentim, y lo rato divertim en contarli las costallas.

LO SEPULCRE

10 —Quins perills se n' han passat: jo may he cregut tal cosa. —A fe que 4 pes de la llosa prou lo te ben apretat.

LO DEVALLAMENT

9 Lo major enterro que jamay s' es fet, si be que sens pompa lamentant farém.

UN RETRATO

SONET

Si anant per lo carrer un tipó trobas
tronat de cap á peus, fent mala fatxa,
que siga divertit sobrantli latxa
y 'ls xistes deixi anar si convé á covas.

F. C.

Ja veuhen que no 'ns falta rumbo.
Aquesta setmana lámina de duas planas; y perque en
la part del text no hi haguém per aixó de quedar curts,

En la professó del diumenje últim un católich, no sabém
si manso ó rabiós, va clavar tal pinya al barret de
un inglés, perque no se 'l treya del cap al passar lo
misteri, que l' hi va enfonsar fins á las espattlas.

Ha sigut robat un tren descendent del Nort entre Mi-
randa y Pancorbo.

Proposo que 's dongui la noticia per aquest istil:
«Al arribar un tren á tal punt, una partida d' homes
armats l' ha detingut, emplantant en fer una irregulari-
tat als passatjers.»

Ha sigut irregularisada tota la plata y l' or de la igle-
sia d' Udalla, provincia de Santander.

Sembla que á Tarragona una societat de balls en pes
ha volgut anar á las professons de setmana santa.

Al hospital l' altre dia no 's va volguer un malalt, se-
gons sembla perque no hi havia lloch per colocalo.

La Junta general d' Obras públicas ha manat supri-
mit lo vigia de Montjuich, que costava cosa d' un duro
diari, que no pagava l' Estat, y tan bon servey feya al
comers de Barcelona.

L' Ajuntament de nostra ciutat ha destinat 750 pesse-
tas per gastarse en un quadro litografiat y estuig per
acusar recibo de un retrato de la arxiduquesa imperial
de Austria.

L' alcalde de Castelló d' Ampurias ha imposat deu
rals de multa á un vehi perque no s' havia tret la gorra
quan passava l' Ajuntament per devant d' ell en la pro-
fessó del diumenje.

Sembla que á Madrid arreconan un xich á l' federal
monárquich senyor Balaguer, anyadintse á última hora
si aquest senyor estava ó no resolt á tocá l' dos d' entre-
mitj dels seus.

No tingan por, que no arribará la sanch al riu.
Además, que aixó de que no 'n fassin cas be prou que
m' ho esplico.

Als actuals regidors sembla que 'ls entra una fontro-
doneritis que ni un empleat d' estadística.

Lo govern ha impedit que funcionessin los teatros lo
dijous y 'l divendres de la Setmana Santa.

Lo govern ha impedit que funcionessin los teatros lo
dijous y 'l divendres de la Setmana Santa.

Lo govern ha impedit que funcionessin los teatros lo
dijous y 'l divendres de la Setmana Santa.

Lo govern ha impedit que funcionessin los teatros lo
dijous y 'l divendres de la Setmana Santa.

Per Tarragona 's passeja un capellá, no se sab si atacat
d' hidrofobia, que no 's cansa de manifestar sos ardors
bélichs per tot arreu ahont pot.

L' un dia escup á la cara d' una honrada noya perque
se 'l mira, l' altre esbronca á donas y quitxalla ab pa-
raulas las més indecorosas, un altre dia escup á l' es-
morzar d' un treballador boter y 's treu un revolver al
veure que alguns amichs del ofés volian ferli entendre
lo lleig de la seva acció, y cada dia 'n fa de las sevas per
aqueix estil.

Senyor Rius y Tauler: ¿no podriam saber que passa
ó qué passava á la Casa gran?

Home, dispensi la pregunta; se diuhen tantas cosas á
propósit d' empleats...
Si no vol dirho, vosté mateix. No serém pas impertin-
ents; pero la curiositat nostra l' hi demostrará que per
fondo que 's fassi 'l foch...

Dos polítichs d' aqueixos que 's titulan demócratas se
han desafiát á Madrid.

Ha sigut una cosa tan ridícula... ¿com vos diré? Com
lo desafio d' aquells altres dos directors de diaris demo-
crátichs de Barcelona.

La Publicidad y La Vanguardia també han arribat á
punt de tirarse los plats pe 'l cap, portant lo primer als
tribunals de justicia al segon.

Y donchs, ¿de qué serveix que en Castelar fassi con-
xorxa ab en Sagasta?

A Madrid hi ha la triquina.
¿Ep! que no s' interpreti malament. Vull dir que á l'
hospital de Madrid s' ha comprovat l' existència d' aquell
animaló.

L' altre dia l' Ajuntament va estar més d' una hora
discutint si en los actes oficials lluhirian la banda im-
posada per Felip V ó la cinta vermella que recorda la
característica gramalla dels antichs consellers catalans.

Tots ja sabém que per sabis á Alemania.
Donchs ara, entre tots los sabis del parlament alemá,
no saben fer una lley...
¿Si n' han escrit de llibres demostrant que 'l capital
y l' treball son armonisables!

Conversa presa al vol un d' aquestos últims dias:
...«—Si, es cert. Menjo de peix tots los divendres de
quaresma y 'ls més rigurosos dias de la setmana santa,
pero no es per religió...

¿Es perque la dona 't governa...?
—Aixó no. Y ben mirat, hasta ve be cambiar de tant
en tant de menjar...
—¿Que tens molts naps... Cambial altres dias, fora
dels de precepte, en que 'l peix va més barato.
—Be; aixis, jo tinch pau á casa... Després: la dona te
un génit...
—Entesos.»

Á UN AMICH QUE 'M PREGUNTA LO QUE ES

L' AMOR

L' amor, si bé se repara,
es una cosa molt rara;
per uns, es una passió;
per uns altres, malaltia;
y pera 'ls mes, oftalmia
en los ulls de la rahó.

He sentit d' ell varias cosas,
algunas molt horrorosas;
y tant m' han embolicat,
que per lo que á mi me toca...
he resolt tancar la boca
per no dir un disbarat.

TORTAMOLLA

EPÍGRAMAS

Lo noyet de la Prudencia
se volgué aná á confessar,
y 'l rector l' hi va manar
set credos de penitencia.
—Ara si que m' ha atrapat,
tot serio 'l noyet digué;
si ni un tan sols ne sé,
¿cóm vol que 'n digui un grapat?

Va casarse en Pep Cunill,
un senyor molt hisendat,
ab una noya molt caya
que se 'n diu Rosa Guisat.
Pro del cas fou lo més raro,
del qual quedaren parats,
que tants fills com ne tingueren
van serne Cunills-Guisats.

BARBERET DE REUS

EPITAFIS

A n' aquí jau un casat
molt astut y maquiaveli,
que s' havia procurat
un cosí per advocat
y per patró á sant Corneli.

A n' aquí jau un carli:
ja pots apretá' á fugi.

GIMNÁSTICH

CANTARELLAS

Á UNA FRANCESETA

Tu no sabs parlá espanyol,
jo no sé parlar francés;
pero si parlém d' amor
es fácil que 'ns entenguém.

Si 'm donas lo si, nineta,
unirém los nostres cors,
y cantant la Marsellesa
anirém cap al Falcó.

A. FARIGOLA

XARADA

—¿Qué vas tallarlhi, Climent,
á n' aquell bé de la Quima?
—La prima.
—¿Que 't va fer, pobre animal,
per tractarlo com un gos?
—Dos.
—Y ab qué 't ho vas arreglar,
per deixarlo tan malmés!
—Ab la tres.

Mes aixó no será res;
perque ab la prima tallada,
quan la tot sigui passada
que es quan jo penso menjarlo,
ja no tindré d' engreixarlo,
puig farà bona pesada.

S. MARTI

GEROGLIFICH

ME ME M
A I

GOs Gat Caball Gos

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA : Ta-ber-ná

ENIGMA: La vida

GEROGLIFICH Com més veus més creus

CORRESPONDENCIA

E. Sanpons. Lo Tipo que 'ns envia es bastant lleig. || F.
M. B. No filan prou. || A. Farigola. La xarada era massa
llarga y 's feya monótona. Lo Geni preta torn. || L. P. y V.
No s' escarrasi á escriure articles, que difícilment podriam publicarlos.
|| S. Ferrán y R. Lo seu Sermó es regular, pero la molta
abundancia de materials que tenim en poesias llargas fa que no se
l' hi puga prometre res. || S. Martí. ¿Cóm es que vosté es tan
aficionat á traduir y ferho passar per seu? Home, aixó está lleig.
Quan se tradueix se diu. L' únich bo que envia es l' epigrama traduit
casi literalment. || A. M. Ch. Además de una versificació fluixa,
no te lance. || J. Matas P. Aprofitarem alguna cosa. || E. Por-
comalfarto (Reus). Lo mateix que al anterior. || Miquel Ser-
vóle. 'La fi del món no va. Sobre 'l barret en tenim una d' acep-
tada ja. || E. de Llàntia. Es poch enginyós lo seu trenca
clocas. || Petit Trewey. No val pas res.

ADMINISTRACIÓ

P. Ll. (Torroella). Enterats. || J. B. (Lleyda). Habem pres nota.
|| J. R. (Vilanova). Enviadas las colecciones. || J. B. G. (Lla-
gostera). Enterats. || J. S. (Juneda). Queda servit. || J. S. (Ripol).
Li enviarem los que demana, puig no admetém retornats. || J. R.
(Montellá). Queda suscrit. Pot enviar l' import en sellos de correu.

LA TRAMONTANA

Se publica cada dissapte, y dona números extraordi-
naris sempre que ho demanan las circunstancias.
Lo número suelto DOS QUARTOS y cada 25 exem-
plars UNA PESSETA.

Vuyt rals trimestre portat á domicili, en Barcelona,
y resto de Espanya. Setze rals en los paissos adherits á
la Unió Postal.

Barcelona. Tipografia LA ACADEMIA, de Evaristo Ullastres
96, Ronda de la Universitat, 96